

I

(Állásfoglalások, ajánlások és vélemények)

AJÁNLÁSOK

TANÁCS

A TANÁCS AJÁNLÁSA

(2014. március 10.)

a szakmai gyakorlatok minőségi keretrendszeréről

(2014/C 88/01)

AZ EURÓPAI UNIÓ TANÁCSA,

tekintettel az Európai Unió működéséről szóló szerződésre és különösen annak 153. és 166. cikkével együtt értelmezett 292. cikkére,

tekintettel az Európai Bizottság javaslatára,

mivel:

- (1) A fiatalokat különösen erőteljesen sújtja a válság. Az elmúlt években a fiatalok körében a munkanélküliségi ráta számos tagállamban történelmi csúcspontot ért el, és rövid távon nem látható semmilyen jel annak csökkenésére. A fiatalok foglalkoztathatóságának és termelékenységének támogatása kulcsfontosságú a munkaerőpiacra való belépésükhöz.
- (2) Az oktatási rendszerből a munka világába történő zökkenőmentes átmenet elengedhetetlen a fiatalok munkaerőpiaci esélyeinek növelése szempontjából. A fiatalok oktatásának javítása és a munka világába való átmenet megkönnyítése azért szükséges, hogy 2020-ra megvalósuljon az Európa 2020 stratégiában szereplő azon kiemelt cél, hogy a 20 és 64 év közötti nők és férfiak körében a foglalkoztatási ráta elérje a 75 %-ot. A tagállamok foglalkoztatáspolitikáira vonatkozó 8. iránymutatás⁽¹⁾ felszólítja a tagállamokat, hogy hozzanak létre a fiatalok – elsősorban a nem dolgozó, illetve az oktatásban vagy képzésben részt nem vevő fiatalok – támogatására olyan programokat, amelyek segítik az első munkába állást, a munkatapasztalatok szerzését, vagy további oktatási és továbbképzési lehetőségeket – például szakmai gyakorlatokat – kínálnak, és a fiatalok munkanélkülivé válása esetén gyorsan avatkozzanak be.
- (3) Az elmúlt két évtizedben a szakmai gyakorlatok fontos munkaerőpiaci belépési ponttá váltak.

- (4) Társadalmi-gazdasági költségek merülnek fel, ha a rendes munkaviszonyt – főként ismétlődő – szakmai gyakorlatokkal helyettesítik, nevezetesen, ha a pályakezdő állásokat általában gyakornokoknak ajánlják fel. Ezenkívül az alacsony színvonalú szakmai gyakorlatok – különösen a kevés tanulási lehetőséget biztosítók – nem vezetnek a termelékenység jelentős növekedéséhez, és pozitív jelzésértékük sincs. Szociális költségek is felmerülhetnek a fizetés nélküli szakmai gyakorlatok esetében, amelyek korlátozhatják a hátrányos helyzetben lévők szakmai előmeneteli lehetőségeit.
- (5) Bizonyított tény, hogy a szakmai gyakorlat minősége és a foglalkoztatási eredmények között kapcsolat áll fenn. A szakmai gyakorlatoknak a munka világába való átmenet megkönnyítése tekintetében fennálló értéke az általuk kínált tananyag és munkafeltételek minőségétől függ. A színvonalas szakmai gyakorlatok közvetlen termelékenységi haszonnal járnak, javítják a munkaerőpiaci igényeknek való megfelelést és elősegítik a mobilitást, különösen azáltal, hogy a vállalkozások és a gyakornokok számára egyaránt csökkentik az álláskereséshez és -közvetítéshez kapcsolódó költségeket.
- (6) Az ifjúsági garancia létrehozásáról szóló tanácsi ajánlás⁽²⁾ annak biztosítására kéri fel a tagállamokat, hogy minden 25 év alatti fiatal a munkanélkülivé válását vagy a formális tanulás befejezését követő négy hónapon belül színvonalas állásajánlatot kapjon, illetve további oktatásban, tanulószerveződéses gyakorlati képzésben vagy gyakornoki képzésben részesüljön.
- (7) Számos tanulmány és felmérés mutatott rá arra, hogy a szakmai gyakorlatok jelentős hányadát érintik minőséggel kapcsolatos problémák, és legfőképpen azokat, amelyek esetében nincs a szakmai gyakorlat tananyagáért és a munkafeltételekért közvetlenül felelős oktatási vagy képzési intézmény.

⁽¹⁾ A Tanács 2010. október 21-i 2010/707/EU határozata a tagállamok foglalkoztatáspolitikáira vonatkozó iránymutatásokról (HL L 308., 2010.11.24., 46. o.).

⁽²⁾ HL C 120., 2013.4.26., 1. o.

- (8) A tapasztalatok azt mutatják, hogy számos gyakornokot a képzettségi szintje alatti munka végzésére utasítanak. Egy minőségi szakmai gyakorlatnak tartalmas és releváns tananyagot kell kínálnia. Ez többek között azt jelenti, hogy pontosan meg kell határozni az elsajátítandó készségeket, a gyakornokot felügyelni és mentorálni kell, fejlődését pedig nyomon kell követni.
- (9) A munkafeltételekkel kapcsolatban is fény derült problémákra, például a hosszú munkaidő, a társadalombiztosítási ellátás hiánya, az egészséget és a biztonságot érintő kockázatok fennállása, a foglalkozási kockázatok, az alacsony javadalmazás és/vagy juttatás vagy ezek hiánya, az alkalmazandó jogszabályok nem megfelelő ismertetése és a szakmai gyakorlat rendkívül hosszú időtartama tekintetében.
- (10) A szakmai gyakorlatok bizonyos tagállamokban és bizonyos ágazatokban nincsenek szabályozva, ahol pedig létezik szabályozás, az igen sokféle, és a benne található minőségbiztosítási elemek és a megvalósítás gyakorlatai is eltérőek. A szakmai gyakorlatot biztosító számos félnek van lehetősége a gyakornokokat alacsonyan vagy egyáltalán nem fizetett munkaerőként alkalmazni, egyrészt szabályozási keret vagy eszköz híján, másrészt a szakmai gyakorlatok munkafeltételeinek és tananyagának átláthatósága hiányában.
- (11) A szakmai gyakorlatok minőségi keretrendszere támogatni fogja a szakmai gyakorlatok munkafeltételeinek javítását és a tananyag fejlesztését. A szakmai gyakorlatok minőségi keretrendszerének fő eleme az írásos szakmai gyakorlati megállapodás, amely tartalmazza az oktatási célokat, rögzíti a megfelelő munkafeltételeket, a jogokat és kötelezettségeket, valamint a szakmai gyakorlat ésszerű időtartamát.
- (12) Az alacsony színvonalú szakmai gyakorlatok egyik oka az információhiány: ez a probléma sokkal elterjedtebb a szakmai gyakorlatok, mint a rendes munkaviszony esetében. A gyakornoki helyekre vonatkozó pályázati felhívásokkal kapcsolatos szigorúbb átláthatósági követelmények elősegítenék a munkafeltételek javítását és ösztönöznék a határokon átnyúló mobilitást.
- (13) A szociális partnerek kulcsfontosságú szerepet játszanak a szakképzési politikák és programok kialakításában, végrehajtásában és ellenőrzésében. A szociális partnerek, az egész életen át tartó pályorientációs szolgáltatásokat nyújtó szervezetek és a megfelelő hatóságok közötti együttműködés célja az lehetne, hogy célzottan tájékoztassák a gyakornokokat a szakmai előmeneteli lehetőségekről, a munkaerő-piaci készségigényekről, valamint a gyakornokok jogairól és kötelezettségeiről. Emellett a szociális partnerek szerepet vállalhatnak a szakmai gyakorlatok minőségi keretrendszerének megvalósításának elősegítésében, különösen azáltal, hogy könnyen érthető és lényegre törő megállapodásmintákat dolgoznak ki és tesznek elérhetővé a szakmai gyakorlatokra vonatkozóan, különösen a mikrovállalkozások számára, azok egyedi céljaihoz igazítva. Az európai szociális partnerek az ifjúsági foglalkoztatásra vonatkozó 2013. júliusi cselekvési tervben nyugtázták a Bizottság azon szándékát, hogy ebben a témában tanácsi ajánlásra irányuló javaslatot terjeszt elő, és jelezték, hogy támogatni fogják a szakmai gyakorlatok minőségének javítására irányuló tagállami intézkedéseket.
- (14) Az egyik kihívást az jelenti, hogy hogyan fokozható a gyakornokok határokon átnyúló mobilitása az Unióban, amely elősegítheti egy valódi európai munkaerőpiac kialakítását. A szabályozás terén tapasztalható eltérések akadályozzák a határokon átnyúló gyakornoki mobilitás fokozását. Ezenkívül bizonyos esetekben a gyakornokok határokon átnyúló mobilitásának közigazgatási és jogi akadályai is számos fogadó tagállamot érintenek. E tekintetben fontos tájékoztatni a gyakornokokat a határokon átnyúló mobilitással kapcsolatos jogaikról, és különösen a 2004/38/EK irányelvben⁽¹⁾ meghatározott jogokról. A referenciaként használható elvek és iránymutatások biztosításával a szakmai gyakorlatok minőségi keretrendszere elősegíti a nemzetközi szakmai gyakorlatokon való részvételt.
- (15) A szakmai gyakorlatok minőségi keretrendszerének kidolgozása javítani fogja az átláthatóságot. Ezenkívül támogathatná az EURES portálnak a fizetett szakmai gyakorlatokra való kiterjesztését, és ezáltal a mobilitás elősegítését.
- (16) Az európai alapokból pénzügyi támogatás nyújtható a szakmai gyakorlatokat ösztönző és kínáló tagállami programoknak. Ezenkívül az ifjúsági foglalkoztatási kezdeményezés a 2014–2020 közötti időszakban az Európai Szociális Alap (ESZA) által társfinanszírozott ifjúsági garancia keretében támogatni fogja azokat a szakmai gyakorlatokat, amelyek az ifjúsági munkanélküliség által leginkább sújtott uniós régiókból származó fiatalokat célozzák. Az ESZA és az ifjúsági foglalkoztatási kezdeményezés felhasználható a tagállamok által kínált szakmai gyakorlati programok számának növelésére és minőségének javítására. Ez magában foglalja a szakmai gyakorlatok költségeihez való esetleges hozzájárulást, beleértve – bizonyos feltételek mellett – a támogatások egy részét. Emellett olyan egyéb jellegű képzések – például nyelvtanfolyamok – költségei is támogathatók, amelyeken a gyakornokok a szakmai gyakorlat keretein kívül vesznek részt.
- (17) A Bizottság egyedi ESZA technikai segítségnyújtási támogatási programot indított azzal a céllal, hogy segítse a tagállamokat a szakmai gyakorlatoknak az ESZA támogatásával történő kialakításában. A támogatási program keretében stratégiai, működtetési és szakpolitikai tanácsadást kapnak azon nemzeti és regionális hatóságok, amelyek új szakmai gyakorlati programok létrehozását vagy a meglévő programok korszerűsítését tervezik.
- (18) A Tanács a fiatalok foglalkoztatásáról folytatott strukturált párbeszédéről szóló, 2011. májusi állásfoglalásában kijelentette, hogy a szakmai gyakorlatok tekintetében minőségi keretrendszerre van szükség annak érdekében, hogy garantálni lehessen az így szerzett tapasztalat oktatási értékét.
- (19) A Tanács „Az Európa 2020 stratégia célkitűzéseinek a fiatalok foglalkoztatásának előmozdításával történő megvalósítása” című, 2011. június 17-i következtetéseiben felkérte a Bizottságot, hogy a szakmai gyakorlatok

(¹) Az Unió polgárainak és családtagjaiknak a tagállamok területén történő szabad mozgáshoz és tartózkodáshoz való jogáról, valamint az 1612/68/EGK rendelet módosításáról, továbbá a 64/221/EGK, a 68/360/EGK, a 72/194/EGK, a 73/148/EGK, a 75/34/EGK, a 75/35/EGK, a 90/364/EGK, a 90/365/EGK és a 93/96/EGK irányelv hatályon kívül helyezéséről szóló, 2004. április 29-i 2004/38/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv (HL L 158., 2004.4.30., 77. o.).

minőségi keretrendszere révén szolgáljon iránymutatással arra vonatkozóan, hogy milyen feltételek mellett biztosítható a szakmai gyakorlatok magas minőségi színvonala.

- (20) Az Európai Parlament az „Út a munkahelyteremtő fellendülés felé” című, 2012. június 14-i állásfoglalásában felkérte a Bizottságot, hogy a lehető leghamarabb nyújtson be egy, a szakmai gyakorlatok minőségi keretrendszeréről szóló tanácsi ajánlásra irányuló javaslatot, és határozzon meg minimumkövetelményeket a minőségi szakmai gyakorlatok biztosítására és az azokban való részvételre vonatkozóan.
- (21) Az Európai Tanács a 2012. június 28–29-i ülésén felkérte a Bizottságot, hogy vizsgálja meg az EURES portál szakmai gyakorlatokra való kiterjesztésének a lehetőségét.
- (22) Az Európai Tanács a 2012. december 13–14-i következtetéseiben felkérte a Bizottságot, hogy mihamarabb zárja le a szakmai gyakorlatok minőségi keretrendszerének kidolgozását.
- (23) A Bizottság a 2012. december 6–7-i ifjúsági foglalkoztatási intézkedéscsomag keretében konzultációt indított a szociális partnerekkel a szakmai gyakorlatok minőségi keretrendszeréről. Az uniós szociális partnerek válaszukban arról tájékoztatták a Bizottságot, hogy nem áll szándékukban önálló megállapodás kidolgozására irányuló tárgyalásokat kezdeményezni az EUMSZ 154. cikke alapján.
- (24) Az Európai Tanács a 2013. június 27–28-i ülésén ismételten megerősítette, hogy 2014 elején bevezetésre kerül a szakmai gyakorlatok minőségi keretrendszere.
- (25) A minőségi keretrendszer fontos referenciapont annak meghatározásában, hogy a szakmai gyakorlatokra vonatkozó, az ifjúsági garancia létrehozásáról szóló tanácsi ajánlás értelmében mi számít színvonalas kínálatnak.
- (26) A 2014. évi éves növekedési jelentés szerint támogatni kell az iskolából a munkába való átmenetet, nevezetesen a jó minőségű gyakornoki képzés vagy tanulószerződéses gyakorlati képzés elérhetőségének növelésével.
- (27) Ezen ajánlás alkalmazása során a szakmai gyakorlatok határozott időre szóló, fizetett vagy fizetés nélküli olyan munkahelyi gyakorlatként értelmezendők, amelyek tanulási és képzési elemet is tartalmaznak, és igénybevételek célja az, hogy az érintettek a foglalkoztathatóságuk javítása és a rendes munkaviszonyba való átmenet elősegítése érdekében gyakorlati és szakmai tapasztalatokat szerezzenek.
- (28) Ezen ajánlás hatálya nem terjed ki a formális oktatási, illetve a szakképzési tanterv részét képező munkahelyi tapasztalatszerzésekre. Ezen ajánlás hatálya nem terjed ki azokra a szakmai gyakorlatokra, amelyek tartalmát nemzeti jog szabályozza, és amelyek teljesítése kötelező követelmény egy adott foglalkozás (például orvos, építész stb.) végzéséhez.
- (29) Jellegére és célkitűzésére tekintettel ezen ajánlás nem értelmezhető úgy, hogy megakadályozza a tagállamokat abban, hogy a gyakornokok vonatkozásában az ajánlottaknál kedvezőbb rendelkezéseket tartsanak fenn, illetve alakítsanak ki,

AJÁNLIJA, HOGY A TAGÁLLAMOK:

1. Javítsák a szakmai gyakorlatok minőségét, különösen az elméleti és gyakorlati tananyag, valamint a munkafeltételek tekintetében, azzal a céllal, hogy – a szakmai gyakorlatok minőségi keretrendszerére vonatkozó alábbi elvek gyakorlati alkalmazása révén – megkönnyítsék az oktatásból, a munkanélküliségből és az inaktivitásból a munka világába történő átmenetet:

A szakmai gyakorlatról szóló írásos megállapodás megkötése

2. Tegyék kötelezővé, hogy a szakmai gyakorlatok alapját a gyakornok és a gyakorlatot biztosító fél között a szakmai gyakorlat megkezdésekor megkötött írásos megállapodás képezze;
3. Tegyék kötelezővé, hogy a szakmai gyakorlatról szóló megállapodás megjelölje az oktatási célkitűzéseket, a munkafeltételeket, azt, hogy a gyakorlatot biztosító fél támogatásban vagy juttatásban részesíti-e a gyakornokot, továbbá a felek vonatkozó uniós és nemzeti jogszabályok szerinti jogait és kötelezettségeit, végül a szakmai gyakorlat időtartamát, ahogy az a 4-12. számú ajánlásban szerepel;

Tanulási és képzési célkitűzések

4. A tanulási és képzési célkitűzések tekintetében mozdítsák elő a bevált gyakorlatokat annak érdekében, hogy a gyakornokok gyakorlati tapasztalatokat szerezzenek és elsajátítsák a szükséges készségeket; a gyakornokok számára kijelölt feladatoknak lehetővé kell tenniük e célkitűzések elérését;
5. Ösztönözzék a szakmai gyakorlatot biztosító felet, hogy a gyakornokok számára mentort jelöljön ki, aki segítséget nyújt nekik a kijelölt feladataik elvégzése során, valamint nyomon követi és értékeli a gyakornoki munka előrehaladását;

A gyakornokok munkafeltételei

6. Gondoskodjanak arról, hogy a gyakornokok vonatkozó uniós és nemzeti jog szerinti jogait és munkafeltételeit – beleértve a maximális heti munkaidőt, a minimális napi és heti pihenőidőt és adott esetben a minimális szabadnap-jogosultságokat – tiszteletben tartsák;
7. Ösztönözzék a szakmai gyakorlatot biztosító feleket annak tisztázására, hogy nyújtanak-e egészség- és balesetbiztosítást, valamint betegszabadságot érintő ellátást;
8. Írják elő, hogy a szakmai gyakorlatról szóló megállapodás egyértelművé tegye, hogy jár-e támogatás vagy juttatás, és amennyiben igen, milyen összegben;

Jogok és kötelezettségek

9. Ösztönözzék az érintett feleket annak biztosítására, hogy a szakmai gyakorlatról szóló megállapodás meghatározza a gyakornok és a szakmai gyakorlatot biztosító fél jogait és kötelezettségeit, beleértve adott esetben a szakmai gyakorlatot biztosító félnek az adatok bizalmas kezelésére és a szellemi tulajdon-jogokra vonatkozó szabályait;

Ésszerű időtartam

10. Gondoskodjanak arról, hogy a szakmai gyakorlatok időtartama ésszerű legyen és ne lépje túl a hat hónapot, kivéve azokat az eseteket, amikor az egyes tagállamok gyakorlatát figyelembe véve kellően indokolt a hosszabb időtartam;

11. Egyértelműsítsék azokat a körülményeket és feltételeket, amelyek alapján a szakmai gyakorlat meghosszabbítható vagy megújítható a szakmai gyakorlatról szóló eredeti megállapodás lejártát követően;
12. Ösztönözzék annak kikötését a szakmai gyakorlatról szóló megállapodásban, hogy a szakmai gyakorlat időtartamának és a vonatkozó nemzeti gyakorlatnak megfelelően meghatározott időpontban előzetesen megküldött írásbeli felmondással mind a gyakornoknak, mind pedig a szakmai gyakorlatot biztosító félnek joga van megszüntetni a megállapodást;
A szakmai gyakorlatok megfelelő elismerése
13. Mozdítsák elő a szakmai gyakorlat során elsajátított tudás, készségek és kompetenciák elismerését és érvényesítését, továbbá ösztönözzék a szakmai gyakorlatot biztosító feleket, hogy az előzetes értékelések alapján tanúsítvánnyal igazolják azokat;
Átláthatósági követelmények
14. Ösztönözzék a szakmai gyakorlatot biztosító feleket, hogy a gyakornoki programok pályázati felhívásában tüntessék fel a szakmai gyakorlatra vonatkozó szabályokkal és feltételekkel kapcsolatos információkat, mindenekelőtt azt, hogy a gyakornokok részeshülnek-e valamilyen támogatásban és/vagy juttatásban, illetve egészség- és balesetbiztosításban; továbbá ösztönözzék a szakmai gyakorlatot biztosító feleket, hogy nyújtsanak tájékoztatást munkaerő-felvételi politikájukról, többek között az elmúlt években felvett gyakornokok számáról;
15. Ösztönözzék a foglalkoztatási szolgáltatókat és a pályaorientációval foglalkozó egyéb szervezeteket, hogy a szakmai gyakorlatokkal kapcsolatos tájékoztatás során átláthatósági követelményeket alkalmazzanak;
Határokon átnyúló szakmai gyakorlatok
16. Segítsék elő a gyakornokok határokon átnyúló mobilitását az Európai Unióban, többek között a szakmai gyakorlatok nemzeti jogi keretének meghatározásával, a gyakornokok más tagállamokban történő fogadására és más tagállamokba történő küldésére vonatkozó egyértelmű szabályok meghatározásával, valamint az adminisztratív követelmények csökkentésével;
17. Vizsgálják meg, hogy van-e lehetőség a kibővített EURES-hálózat használatára és a fizetett szakmai gyakorlatokat érintő információknak az EURES-portálon történő cseréjére;
Az európai strukturális és beruházási alapok felhasználása
18. A szakmai gyakorlatok számának növelése és minőségének javítása érdekében a 2014–2020-as programozási időszakban vegyék igénybe az európai strukturális és beruházási alapokat, nevezetesen az Európai Szociális Alapot és az Európai Regionális Fejlesztési Alapot, valamint adott esetben az ifjúsági foglalkoztatási kezdeményezést, többek között az összes érintettel megvalósuló hatékony partnersegeken keresztül;
A szakmai gyakorlatok minőségi keretrendszerének alkalmazása
19. Tegyenek megfelelő intézkedéseket a szakmai gyakorlatok minőségi keretrendszerének mielőbbi alkalmazása céljából;
20. 2015 végéig tájékoztassák a Bizottságot az ezen ajánlás alapján hozott intézkedésekről;
21. Mozdítsák elő a szociális partnerek aktív részvételét a szakmai gyakorlatok minőségi keretrendszerének alkalmazásában;
22. Mozdítsák elő a foglalkoztatási szolgáltatók, az oktatási intézmények és a képzésszolgáltatók aktív részvételét a szakmai gyakorlatok minőségi keretrendszerének alkalmazásában.

TUDOMÁSUL VESZI A BIZOTTSÁG AZON SZÁNDÉKÁT, HOGY:

23. Szorosan működjön együtt a tagállamokkal, a szociális partnerekkel és az egyéb érintettekkel ezen ajánlás mielőbbi alkalmazása érdekében;
24. A tagállamokkal együttműködve és különösen a Foglalkoztatási Bizottságon keresztül figyelemmel kísérik a szakmai gyakorlatok minőségi keretrendszerének ezen ajánlás szerinti alkalmazása terén tett előrehaladást, és elemezze a hatályos szakpolitikák hatását;
25. A tagállamok által szolgáltatott információk alapján jelentést tegyen az ajánlás alkalmazásának előrehaladásáról;
26. Az ajánlás végrehajtásának elősegítése érdekében együttműködjön a tagállamokkal, a szociális partnerekkel, a foglalkoztatási szolgáltatókkal, valamint az ifjúsági és gyakornoki programokat kínáló szervezetekkel és az egyéb érintettekkel;
27. Többek között a bevált gyakorlatoknak a tagállamok közötti megosztásán keresztül bátorítsa és támogassa a tagállamokat, hogy a szakmai gyakorlatok számának növelése és minőségének javítása érdekében a 2014–2020-as programozási időszakban vegyék igénybe az Európai Szociális Alapot és az Európai Regionális Fejlesztési Alapot, illetve más európai alapokat;
28. A tagállamokkal megvizsgálja annak lehetőségét, hogy a fizetett szakmai gyakorlatokat bevonják az EURES-be, és külön weboldal jöjjön létre a szakmai gyakorlatok nemzeti jogi kereteiről.

Kelt Brüsszelben, 2014. március 10-én.

a Tanács részéről

az elnök

I. VROUTSIS